

"Asbest van de toekomst of niet" ?????

Nota Antennebeleid 2016 's-Hertogenbosch

Advies van de Bestuursraad Engelen-Bokhoven (BREB)

*De antennes binnen UMTS- en LTE-netwerken 'leveren' straling, waardoor er zogenaamde elektromagnetische velden ontstaan. In deze reactie op de **Nota Antennebeleid 2016** van de gemeente 's-Hertogenbosch richten wij ons als Bestuursraad in eerste instantie op de gezondheidsrisico's die elektromagnetische velden met zich meebrengen.*

Aanleiding

De vraag naar mobiel internet neemt nog altijd toe door het toenemende gebruik van de smartphone en tablets. Om aan deze vraag tegemoet te kunnen komen zijn operators druk doende hun mobiele netwerk uit te breiden. Hiervoor worden nog altijd nieuwe antenne-installaties geplaatst. Daartoe worden veelal UMTS- en LTE-netwerken gebruikt die de meeste capaciteit en snelheid bieden.

Voor een verantwoorde inpassing van antennemasten is beleid ten aanzien van de locatiekeuze nodig. Hiermee wordt vooraf duidelijkheid gegeven over hoe met aanvragen voor het plaatsen van antenne-installaties wordt omgegaan. Voor een groot deel van de locaties in de gemeente 's-Hertogenbosch is er geen beleid.

De beleidsnota Antennemasten gemeente 's-Hertogenbosch 2016 voorziet daarin. De nota geeft aan welke criteria de gemeente toepast bij het toestaan van afwijkingen van het bestemmingsplan of welke criteria zij kan opnemen in nieuwe bestemmingsplannen. Toepassing van criteria vergroot de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid van burgers en aanvragers.

Beleid inzake blootstelling aan antenne-installaties

De Europese Unie beveelt op basis van wetenschappelijke informatie blootstellingslimieten (referentieniveaus) voor elektromagnetische velden aan. Deze limieten worden door de Nederlandse overheid gehanteerd. De limieten bieden bescherming tegen de wetenschappelijk bewezen negatieve effecten van blootstelling aan elektromagnetische velden: het opwarmingseffect. Ze geven de maximale waarden aan waaraan iemand blootgesteld mag worden gedurende 24 uur per dag zijn hele leven lang.

Blootstellingslimieten worden vertaald in afstanden ten opzichte van de antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie. Dit betreft afstanden voor, onder en achter de antenne, waarbinnen de limieten kunnen worden overschreden. Het gebied binnen deze afstanden mag niet voor het algemeen publiek toegankelijk te zijn.

Het oordeel over de mogelijke gezondheidsrisico's van elektromagnetische velden van antenne-installaties is aan de minister van I&M voorbehouden. De VNG stelt zich daarom op het standpunt dat dergelijke risico's zich niet lenen voor beoordeling door een gemeentebestuur. De VNG is overigens los van het oordeel van de minister van mening dat er, gelet op de onderzoeken, geen aanwijzingen zijn die een terughoudend beleid ten aanzien van de plaatsing van antennes in de leefomgeving rechtvaardigen.

Volgens de Bestuursraad is de opstelling is van de VNG niet geruststellend: het gemeentebestuur mag niet oordelen over mogelijke gezondheidsrisico's en wijst een terughoudend beleid ten aanzien van plaatsing af. Nog minder geruststellend zijn uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, die aangeven dat omgevingsvergunningen niet op basis van gezondheidsoverwegingen mogen worden geweigerd. Wel mag de gemeente op basis van het ALARA-principe verlangen dat de blootstelling niet onnodig hoog is.

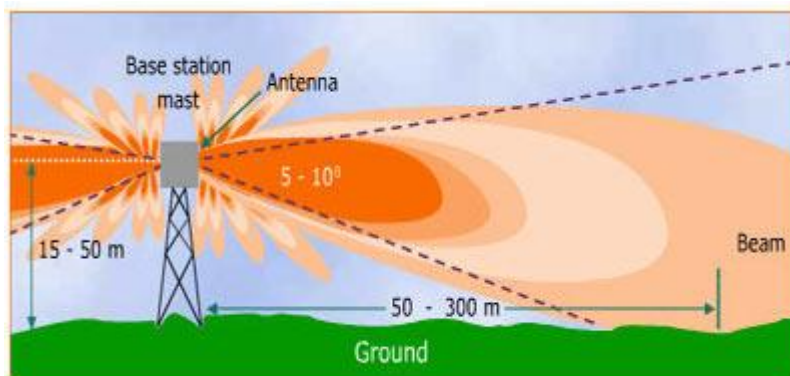
De Gezondheidsraad lijkt ons dan weer gerust te stellen. De Raad geeft aan dat gezondheidseffecten op korte termijn van antennes in de leefomgeving niet zijn aangetoond. Over klachten door langdurige blootstelling geeft zij aan dat deze niet te verwachten zijn. Geruststellend? Er is helaas ook anders aangetoond.

Wat doet de gemeente 's-Hertogenbosch?

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid als het om het welbevinden van haar inwoners gaat. Een oordeel over mogelijke gezondheidsrisico's van antenne-installaties is echter voorbehouden aan de minister. Wel wil de gemeente eventuele maatschappelijke bezorgdheid rond (plaatsing van) antennes binnen de gemeentegrenzen zo veel als mogelijk voorkomen en/of beperken.

Dat vindt de Bestuursraad binnen de beleidsrealiteit een goed uitgangspunt. Tot onze verbazing is het vervolg angstaanjagend of tenminste beduidend minder. "Er is geen beleidsruimte om het plaatsen van een antenne-installaties tegen te houden enkel op basis van bezorgdheid over gezondheidsrisico's".

De Bestuursraad kan dan wel weer instemmen met het feit dat de gemeente het ALARA(as low as reasonably achievable)-principe hanteert. Wij zijn van mening dat blootstelling aan elektromagnetische velden niet onnodig hoog en daarom zo laag als redelijkerwijs mogelijk moet zijn. Indien antennesystemen kunnen functioneren als minder emissie van elektromagnetische velden mogelijk is, dan moet dat worden nagestreefd. Ongeremde opvulling tot aan de limieten vindt de gemeente, zoals ook bij andere milieunormen, ongewenst. Dit met het oog op het voortgaande maatschappelijke en wetenschappelijke debat over elektromagnetische velden en gezondheid. Dit standpunt wordt ondersteund door jurisprudentie van de Raad van State in 2011: een zender mocht de blootstelling voor burgers in de woonomgeving niet tot de limiet laten toenemen (in dat geval 28V/m), omdat het ook met minder (namelijk 3 V/m) goed kan functioneren.

Andere geluiden

Om de ongerustheid in de kiem te smoren wordt er al jaren onderzoek verricht naar aantoonbare effecten van elektromagnetische velden. Vooral landelijke overheden en telecombedrijven spannen zich in om te bewijzen dat er geen enkel gevaar bestaat. Niet verwonderlijk in het licht van hun belangen.

Ondanks alle inspanning is het onderzoekers tot op heden niet gelukt om met wetenschappelijke zekerheid vast te stellen dat elektromagnetische velden geen enkel gevaar voor de volksgezondheid opleveren.

Integendeel, de uitkomsten van de vele onderzoeken zijn bepaald niet eensluidend te noemen.

Ook een Nederlands onderzoek van professor Zwamborn, hoogleraar aan de TU Eindhoven in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd: de hypothese dat UMTS-straling geen effect heeft op ons welbevinden heeft hij niet hard kunnen maken.

Waarnemingen en rapportages van burgers die (potentieel) gevoelig zijn voor elektrostraling laten duidelijk zien dat blootstelling aan elektromagnetische velden en gezondheidsproblemen vaak een link hebben met elkaar. Nieuwe draadloze technologieën en toepassingen worden ingevoerd, zonder bekend is wat de mogelijke effecten op de gezondheid kunnen zijn.

Door de Gezondheidsraad wordt een waarde tot 20.000.000 microWatt/m² veilig geacht. Deze veilige waarde is echter getest op een zak zout water, op het punt dat het water 1 graad warmer werd. Het is niet op menselijke hersenen getest. De ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection)

en de Gezondheidsraad stellen dat er alleen gevaar kan optreden bij weefselopwarming. De grens is daarbij maximaal 1 graad Celsius binnen 6 minuten. Men gaat er vanuit dat als deze warmtegrens binnen 6 minuten niet wordt gepasseerd, er geen gezondheidseffecten te vrezen zijn. Er zijn echter inmiddels meerdere studies die hebben aangetoond dat het niet zozeer gaat om weefselopwarming, maar dat er allerlei (schadelijke) biologische effecten optreden ver onder de grenswaarden, zonder dat er sprake is van enige warmte.

Ook een aanbeveling van de WHO wordt veelal terzijde geschoven, om masten niet in een straal van 400 meter bij scholen te plaatsen! Het gemeentebestuur van Zwolle bijvoorbeeld werd tijdens een informatieavond over de plaatsing van een antennemast het vuur aan de schenen gelegd door haar burgers: In hoeverre zijn pogingen ondernomen om een alternatieve locatie te vinden voor de antenne op andere hoge gebouwen in de wijk? Wat heeft er toe geleid dat er van locatie A naar locatie B is uitgeweken? Waarom zijn buurtbewoners laat en onvolledig geïnformeerd, nadat de aanvraag is ingediend?

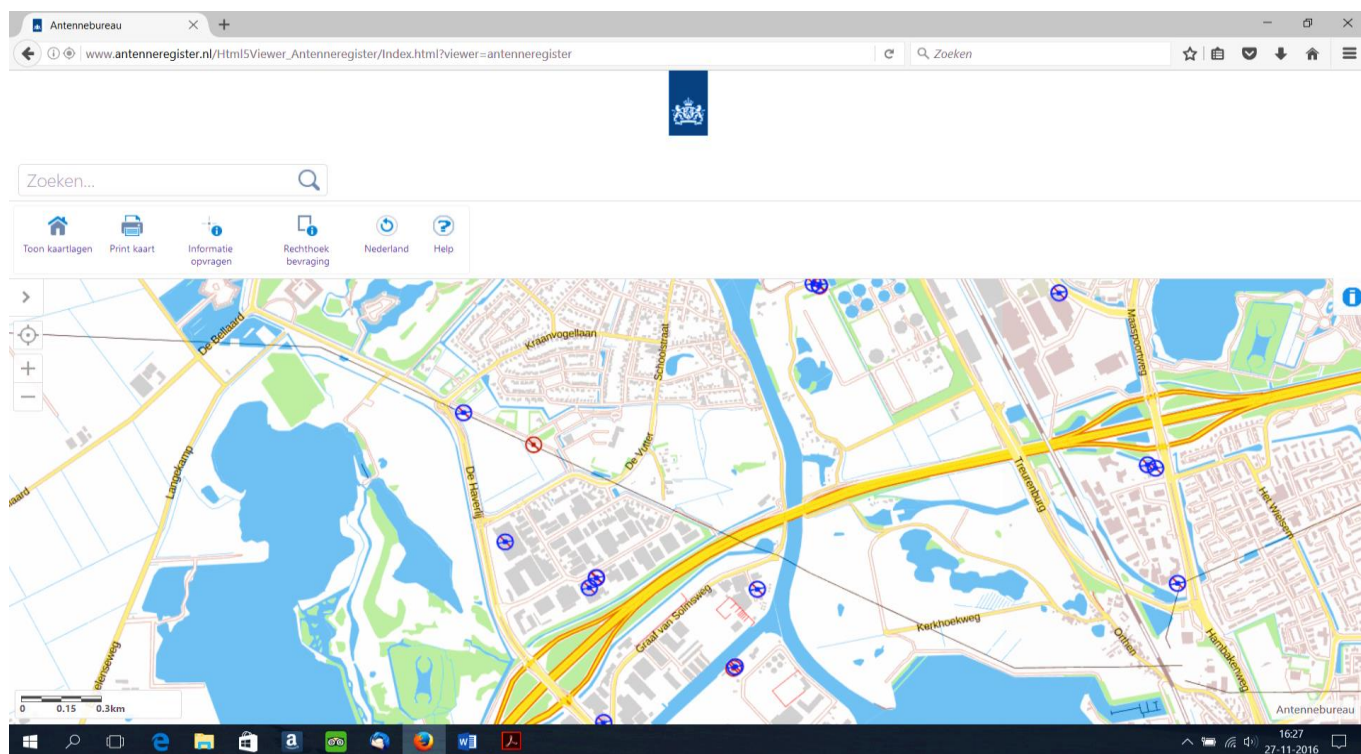

Röntgenstraling is ook een vorm van elektromagnetische straling. Toen deze in 1895 werd ontdekt, ging men er vanuit dat het een veilige straling was. Pas vele jaren later werd bekend gemaakt dat röntgenstraling kanker kan veroorzaken. Helaas kwam die kennis voor sommigen te laat.

Al in 1930 wist de overheid dat asbest dodelijke effecten had. Het heeft toen nog tot 1993 geduurd voordat dit in Nederland officieel werd erkend. Het verbod op asbest werd pas in 2005 doorgevoerd in de hele EU. Zo laat de geschiedenis vele voorbeelden zien van veilig geachte verworvenheden, die later toch desastreuze gevolgen bleken te hebben.

Kortom: De gevolgen van straling op de langere termijn zijn niet volledig helder.

En de toekomst? Het aantal mobiele transmissies zal hoogstwaarschijnlijk nog toenemen met zelfrijdende auto's en nieuwe draadloze communicatiemiddelen.

Kaart van UMTS- en LTE-antennes in Engelen

Advies van de Bestuursraad

Op basis van een aantal uiteenlopende studies en rapportages geeft de Bestuursraad Engelen-Bokhoven over plaatsing van antennes binnen de locatie van het bestuursgebied – maar bij voorkeur breder - aan de gemeente 's-Hertogenbosch het volgende advies:

1. De gemeente zorgt ervoor dat eventuele maatschappelijke bezorgdheid rond (plaatsing van) antennes voorkomen en/of beperkt worden.
2. Als antennesystemen kunnen functioneren als minder emissie van elektromagnetische velden mogelijk is, dan zal de gemeente zich daar volledig voor inzetten.
3. Bij de plaatsing van antennes en antenne-installaties zal de gemeente zorgvuldig een locatie kiezen, rekening houdend met de belangen van burgers, de algemene gezondheid en niet met de belangen van telecombedrijven.
4. (Nieuwe) UMTS- en LTE-antennes en -antenne-installaties komen niet in een straal van 300 meter bij woningen en niet in een straal van 400 meter bij scholen.
5. De gemeente zal burgers tijdig en volledig informeren over plannen en voorgenomen locaties van (nieuwe) UMTS- en LTE-antennes en -antenne-installaties.

Bronnen

- <https://www.antennebureau.nl/onderwerpen/algemeen/antenneregister>
- <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2016-16304/1/bijlage/exb-2016-16304.pdf>
- https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=88905&summary_only=&q=
- <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RVS:2016:2522>
- <http://webwereld.nl/algemeen/26789-onderzoek-umts-straling-betaald-door-telco-s>
- <http://www.kennisplatformelektromagnetischestraling.org/images/straling.pdf>
- <http://www.zendmastenzwolle.nl/voorlichtingsavond/>
- <http://www.flipse-izeboud.nl/zendmast-not-in-my-backyard/>